

Orzecznictwo dotyczące Unii Europejskiej

[Unia Europejska](#) (UE) nie jest obecnie stroną [Europejskiej Konwencji Praw Człowieka](#) (Konwencja)¹. Zatem jej działania nie mogą być przedmiotem skarg do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (Trybunał). Niemniej jednak kwestie związane z prawem wspólnotowym są regularnie podnoszone przed Trybunałem, a poprzednio przed Europejską Komisją Praw Człowieka².

Zasady ustanowione przez Europejską Komisję Praw Człowieka

Odpowiedzialność państwa, które podpisuje kolejno dwa traktaty

Już w 1958 roku Europejska Komisja Praw Człowieka stwierdziła, że „ Jeśli Państwo przyjmuje zobowiązania na podstawie traktatu, a następnie zawiera inną umowę międzynarodową, która czyni je niezdolnym do wykonania obowiązków w ramach pierwszego traktatu, to będzie odpowiedzialne za każde wynikające z tego naruszenie swoich zobowiązań z wcześniejszego Traktatu" (*X przeciwko Niemcom* nr 235/56, decyzja Komisji z dnia 10 czerwca 1958 roku, *Rocznik 2*, str. 256). Działo się tak w szczególności w sprawach, gdzie obowiązki te zostały przyjęte w traktacie, Europejskiej Konwencji Praw Człowieka, której gwarancje wpływały na "porządek publiczny w Europie" (*Austria przeciwko Włochom* nr 788/60, decyzja z dnia 11 stycznia 1961 roku, *Rocznik 4*, str.116)

Niedopuszczalność skarg przeciwko Wspólnotom Europejskim

[Confédération Française Démocratique du Travail przeciwko Wspólnotom Europejskim, inaczej : ich państwom członkowskim a\) wspólnie lub b\) osobno](#)

Decyzja Europejskiej Komisji Praw Człowieka z 10 lipca 1978 roku

Francuski związek zawodowy wniósł skargę zarzucając, iż rząd francuski nie zaproponował go jako kandydata do mianowania przez Radę Wspólnot Europejskich do Komitetu Konsultacyjnego przy Wysokiej Władzy EWWiS (Europejska Wspólnota Węgla i Stali).

[Komisja uznała, że skargi przeciwko Wspólnotom Europejskim zostaną uznane za niedopuszczalne](#) jako skierowane przeciwko "osobie", a nie Stronie Konwencji.

Możliwość wniesienia skargi przeciwko państwu w związku z krajowymi środkami implementującymi prawo wspólnotowe

[Etienne Tête przeciwko Francji](#)

¹ Przystąpienie UE do Europejskiej Konwencji Praw Człowieka patrz: [plik tematyczny](#) dostępny na stronie internetowej Rady Europy.

² Wraz z Europejskim Trybunałem Praw Człowieka i Komitetem Ministrów Rady Europy, Europejska Komisja Praw Człowieka, która zasiadała w Strasburgu od lipca 1954 roku do października 1999 roku, nadzorowała przestrzeganie przez Umawiające się Państwa zobowiązań wynikających z Europejskiej konwencji praw człowieka. Komisja przestała istnieć, gdy Trybunał stał się trwały 1 listopada 1998 roku.

Decyzja Komisji z dnia 9 grudnia 1987 roku

Francuski polityk wniósł skargę dotyczącą ustawy o wyborze przedstawicieli Francji do Parlamentu Europejskiego, którą uznał za dyskryminującą i naruszającą prawo do wolnych wyborów. Twierdził, między innymi, iż nie przysługiwał mu skuteczny skuteczny środek odwoławczy w tym przedmiocie

Skargi skarżącego dotyczyły ustawy uchwalonej w sferze, w której Państwo miało margines uznania. Komisja podkreśliła, że co do zasady Komisja podkreśliła, że co do zasady można uznać odpowiedzialność po stronie Państwa, ponieważ nie można zgodzić się aby poprzez przekazanie kompetencji Państwa – Strony Konwencji mogły jednocześnie wyłączyć kwestie typowo objęte Konwencją z zakresu gwarancji tam chronionych. Niezależnie od tego uznał skargę za **niedopuszczalną** (oczywiście bezzasadną), stwierdzając w szczególności, że nie występuje w tym przypadku naruszenie Artykułu 3 (prawo do wolnych wyborów) Protokołu nr 1 do Konwencji – tak samodzielnie, jak i w połączeniu z Artykułem 14 (zakaz dyskryminacji) Konwencji.

Założenie, że Wspólnoty Europejskie gwarantują ochronę podstawowych praw na poziomie równoważnym z tym przewidzianym w Konwencji

M & Co. przeciwko Republice Federalnej Niemiec (skarga nr 13258/87)

Decyzja Komisji z dnia 9 stycznia 1990 roku

Skarżąca spółka podniosła zarzut, że Niemcy egzekwowały grzywnę nałożoną na nią przez Komisję Europejską (w postępowaniu antymonopolowym) i utrzymaną w mocy przez Trybunał Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich. Uznała, że kilka jej praw zostało naruszonych, w tym prawo do domniemania niewinności.

Europejska Komisja Praw Człowieka zauważyła, że odpowiedzialność Niemiec może być zasadniczo wzięta pod uwagę ze względu na działania, które podjęły w celu nadania mocy prawnej prawu wspólnotowemu (działania, w stosunku do których państwo nie dysponowało marginesem uznania). Jednak uznała skargę za **niedopuszczalną** z uwagi na to, że system prawny Wspólnot Europejskich gwarantował ochronę praw podstawowych na poziomie równoważnym z poziomem przewidzianym w Europejskiej Konwencji Praw Człowieka.

Zasady ustanowione przez Europejski Trybunał Praw Człowieka

Możliwość wniesienia skargi przeciwko państwu w związku z krajowymi środkami wprowadzającymi w życie prawo wspólnotowe

Cantoni przeciwko Francji

Wyrok z 15 listopada 1996 roku

Menadżer supermarketu utrzymywał, że jego skazanie za nielegalną sprzedaż produktów farmaceutycznych nie było możliwe do przewidzenia, ponieważ definicja "produktu leczniczego" była zbyt nieprecyzyjna w ustawodawstwie francuskim, które opierało się niemal dosłownie na dyrektywie wspólnotowej.

W opinii Europejskiego Trybunału Praw Człowieka ostatni wspomniany fakt „[nie] usunął [zakwestionowanego przepisu] z zakresu Artykułu 7 [zakaz karania bez podstawy prawnej] Konwencji.” Pozwane Państwo miało szeroki margines uznania w stosowaniu prawa wspólnotowego, a zatem mogło zostać pociągnięte do odpowiedzialności za naruszenie Konwencji. Co do istoty sprawy, Trybunał stwierdził, że **nie doszło do naruszenia Artykułu 7** Konwencji.

Odpowiedzialność państwa za skutki traktatu, w którego przyjęcie było zaangażowane

Matthews przeciwko Zjednoczonemu Królestwu

Wyrok Wielkiej Izby z dnia 18 lutego 1999 roku

Obywatelka Zjednoczonego Królestwa zamieszkująca na Gibraltarze zarzuciła naruszenie jej prawa do wolnych wyborów ze względu na to, że Zjednoczone Królestwo nie zorganizowało wyborów do Parlamentu Europejskiego na Gibraltarze.

Trybunał podkreślił, że Europejska Konwencja Praw Człowieka nie wyklucza przekazywania kompetencji organizacjom międzynarodowym pod warunkiem, że prawa wynikające z Konwencji nadal są „chronione”. W związku z tym odpowiedzialność Państw Członkowskich była nieprzerwana nawet po takim przekazaniu.

Trybunał zauważył ponadto, że kiedy zdecydowano się na wybór przedstawicieli do Parlamentu Europejskiego w powszechnych wyborach bezpośrednich, określono, że Zjednoczone Królestwo zastosuje odpowiednie przepisy tylko w Zjednoczonym Królestwie (stąd nie na Gibraltarze). Wraz z rozszerzeniem uprawnień Parlamentu Europejskiego na mocy Traktatu z Maastricht, Zjednoczone Królestwo powinno było zmienić swoje ustawodawstwo, aby zapewnić prawo do wolnych wyborów (art. 3 Protokołu nr 1 do Konwencji) - które dotyczyło "wyboru władzy ustawodawczej" - na Gibraltarze. Zjednoczone Królestwo dobrowolnie przystąpiło do traktatu z Maastricht. Wraz z innymi stronami tego traktatu było zatem odpowiedzialne w ramach Konwencji za konsekwencje. Trybunał stwierdził, że doszło do **naruszenia Artykułu 3** (prawo do wolnych wyborów) **Protokołu nr 1** do Konwencji.

Równorzędna ochrona

"Bosphorus Airways" przeciwko Irlandii (nr 45036/98)

Wyrok Wielkiej Izby z dnia 30 czerwca 2005 roku

Samoloty wynajęte przez skarżącą spółkę jugosłowiańskiemu przedsiębiorstwu zostały skonfiskowane w 1993 roku przez władze irlandzkie na mocy rozporządzenia wspólnotowego, w którym zastosowano sankcje ONZ wobec Federalnej Republiki Jugosławii.

Trybunał orzekł, że w przypadku, gdy Państwo przekazało swoją suwerenną władzę organizacji międzynarodowej, "całkowite zwolnienie Umawiających się Państw z obowiązków konwencyjnych w obszarach objętych takim przeniesieniem byłoby niezgodne z celem i przedmiotem Konwencji; gwarancje konwencji mogłyby być ograniczane lub wyłączane w dowolnym momencie, tym samym pozbawiając ją jej bezwzględności charakteru i podważając praktyczny i skuteczny charakter jej gwarancji" (§ 154 wyroku). Po raz pierwszy Trybunał zgodził się zbadać skargę co do istoty w sprawie środków podjętych w celu urzeczywistnienia prawa wspólnotowego w przypadku, gdy Państwo nie dysponowało marginesem uznania. Uznał, że Irlandia jedynie wypełniła swoje zobowiązania prawne wynikające z członkostwa we Wspólnocie Europejskiej. Ponadto, co najważniejsze, uznał, że nie jest konieczne badanie czy środki były współmierne do zamierzonych celów, zważywszy na to, że „ochrona praw podstawowych przez prawo wspólnotowe jest [...] „równoważna” do systemu Konwencji” (§ 165). W związku z tym "założono, że Irlandia nie odstąpiła od wymogów Konwencji, gdy wykonywała zobowiązania prawne wynikające z członkostwa we Wspólnocie Europejskiej" (§ 165).

Povse przeciwko Austrii

Decyzja w przedmiocie dopuszczalności z dnia 18 czerwca 2013 roku

Sprawa dotyczyła powrotu dziecka z jednego państwa członkowskiego Unii Europejskiej do drugiego. Zgodnie z [Rozporządzeniem Bruksela IIa](#), sąd w jednym z państw członkowskich UE może zwrócić się do sądu w innym państwie członkowskim o powrót dziecka do poprzedniego państwa w następstwie postępowania z zakresu prawa rodzinnego. Skarżącymi byli obywatelka Austrii i jej nieletnia córka, posiadająca obywatelstwo austriackie i włoskie. Matka przeprowadziła się z córką do Austrii bez zgody ojca. Wniosły skargę na sądy austriackie nakazujące wykonanie orzeczenia włoskiego sądu, który przyznał Włochowi wyłączną pieczę nad dzieckiem i nakazał jej powrót do niego. W oparciu o Artykuł 8 (prawo do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego) Konwencji, skarżący twierdzili, że sądy austriackie ograniczyły się do nakazania wykonania orzeczenia sądu włoskiego bez zbadania argumentu, według którego powrót dziecka do Włoch mógłby narazić je na krzywdę.

Trybunał uznał skargę za **niedopuszczalną** (oczywiście bezzasadną). Uznał, że sądy austriackie wywiązały się ze swoich zobowiązań zgodnie z prawem Unii Europejskiej. Zgodnie z rozporządzeniem Bruksela II były one zobowiązane do przestrzegania warunków orzeczenia wydanego przez włoski sąd nakazujący powrót dziecka. Można zakładać, że sądy austriackie działały zgodnie ze zobowiązaniami wynikającymi z Konwencji, biorąc pod uwagę fakt, że porządek prawny Unii Europejskiej zapewnia ochronę praw podstawowych w sposób równoważny z systemem przewidzianym w Konwencji. Włoski sąd wysłuchał stron i ocenił,

czy powrót dziewczynki pociągnie za sobą poważne dla niej ryzyko. Ponadto sądy austriackie wystąpiły o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym od Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, który dokonał przeglądu zakresu rozporządzenia i stwierdził, że jakkolwiek ewentualna zmiana okoliczności w sytuacji skarżących po wydaniu nakazu powrotu powinna być zgłoszona do sądów włoskich, które były właściwe do orzekania w przedmiocie ewentualnego wniosku o zawieszenie wykonania nakazu. Trybunał zauważył również, że w przypadku niepowodzenia skargi wniesionej przez skarżących przed sądami włoskimi, będzie im przysługiwać prawo do wniesienia do sądu skargi przeciwko Włochom.

Avotīņš przeciwko Łotwie

Wyrok Wielkiej Izby z dnia 23 maja 2016 roku

Sprawa ta dotyczyła kwestii wykonania na Łotwie wyroku dotyczącego spłaty długu wydanego w 2004 roku na Cyprze. Skarżący zarzucił, że sądy łotewskie zezwoliły na wykonanie wyroku cypryjskiego, który jego zdaniem został wydany z naruszeniem jego praw do obrony, a zatem był wyraźnie niezgodny z prawem. Przed łotewskimi sądami stwierdził, że uznanie i wykonanie wyroku cypryjskiego na Łotwie narusza rozporządzenie Rady Unii Europejskiej, a mianowicie „rozporządzenie Bruksela 1”.

Trybunał nie uznał, że ochrona praw podstawowych była wyraźnie niewystarczająca, tak że domniemanie równoważnej ochrony zostało obalone i stwierdził, że **nie doszło do naruszenia Artykułu 6 § 1** (prawo do rzetelnego procesu) Konwencji. W szczególności podkreślił, że przy stosowaniu prawa Unii Europejskiej Umawiające się Państwa pozostają związane obowiązkami, które podjęły w związku z przystąpieniem do Europejskiej Konwencji Praw Człowieka. Zobowiązania te należy oceniać w świetle domniemanie równoważnej ochrony ustanowionej przez Trybunał w wyroku „*Bosphorus Airways*” przeciwko Irlandii (patrz wyżej) i rozwiniętej w wyroku Michaud przeciwko Francji (patrz poniżej). W niniejszym przypadku Trybunał orzekł w szczególności, że to sam skarżący, po tym, jak dowiedział się o orzeczeniu wydanym na Cyprze, zapytał o środki zaradcze dostępne na Cyprze. Trybunał uznał, że skarżący powinien był wiedzieć o konsekwencjach prawnych uznania podpisanego przez niego dokumentu dotyczącego długu. Akt ten, podlegający prawu cypryjskiemu, dotyczył sumy pieniędzy, które pożyczył od spółki cypryjskiej, i zawierał klauzulę dotyczącą jurysdykcji cypryjskich sądów. W związku z tym powinien był zapewnić, że zna sposób, w jaki ewentualne postępowania będą prowadzone przed sądami cypryjskimi. W wyniku braku podjętych działań i niestaranności, skarżący w znacznym stopniu przyczynił się do sytuacji, w związku z którą wniósł skargę do Trybunału, a której mógł zapobiec.

Pirozzi przeciwko Belgii

Wyrok z 17 kwietnia 2018 roku³

Zobacz poniżej pod hasłem „europejski nakaz aresztowania”.

Konwencja dublińska⁴

M.S.S. przeciwko Belgii i Grecji (nr 30696/09)

Wyrok Wielkiej Izby z dnia 21 stycznia 2011 roku

Skarżący jest obywatelem Afganistanu, który przybył do UE przez Grecję udając się następnie do Belgii, gdzie wystąpił z wnioskiem o azyl. Zgodnie z [Konwencją dublińską II](#) belgijskie Biuro ds. Cudzoziemców zwróciło się do władz greckich o przejęcie wniosku o azyl. Skarżący wniósł skargę na warunki, w których został zatrzymany i warunki jego życia w Grecji oraz zarzucił, że nie miał skutecznego środka odwoławczego pozwalającego na rozwiązanie problemu w świetle prawa greckiego. Skarżący zarzucił ponadto, że Belgia naraziła go na ryzyko wynikające z niedociągnięć w procedurze azylowej w Grecji oraz na złe warunki przetrzymywania, jak i warunki życia, których doświadczały tam osoby ubiegające się o azyl. Twierdził, że w odniesieniu do tych skarg nie było skutecznego środka odwoławczego w świetle prawa belgijskiego.

W odniesieniu do przetransportowania skarżącego z Belgii do Grecji Trybunał uznał, że biorąc

³ Wyrok ten stanie się ostateczny w okolicznościach określonych w Artykule 44 § 2 (ostateczne orzeczenia) [Europejskiej konwencji praw człowieka](#).

⁴ Celem „systemu dublińskiego” jest ustalenie, które państwo członkowskie UE jest odpowiedzialne za rozpatrzenie wniosku o azyl wniesionego w jednym z państw członkowskich przez obywatela państwa trzeciego. Zobacz także zestawienie „[sprawy dublińskie](#)”.

pod uwagę, iż wszystkie sprawozdania sporządzone przez organizacje i organy międzynarodowe w podobny sposób opisują praktyczne trudności wynikające z zastosowania systemu dublińskiego w Grecji. Wysoki Komisarz Narodów Zjednoczonych ds. Uchodźców ostrzegł rząd belgijski o tej sytuacji, a więc władze belgijskie musiały zdawać sobie sprawę z uchybień w procedurze azylowej w Grecji, kiedy wydano wobec skarżącego nakaz wydalenia. Belgia początkowo nakazała wydalenie wyłącznie na podstawie milczącej zgody władz greckich i przystąpiła do wykonania nakazu bez zapewnienia jakichkolwiek indywidualnych w sytuacji, gdy z łatwością mogła odmówić przekazania skarżącego. Władze belgijskie nie powinny zakładać, że wnioskodawca będzie traktowany zgodnie ze standardami Konwencji. Władze powinny były sprawdzić, w jaki sposób władze greckie zastosowały swoje ustawodawstwo azylowe w praktyce, lecz tego nie zrobiły. **Belgia** dopuściła się **naruszenia Artykułu 3** (zakaz poniżającego traktowania) Konwencji. W odniesieniu do Belgii Trybunał stwierdził ponadto **naruszenie Artykułu 13** (prawo do skutecznego środka prawnego) **w związku z Artykułem 3 Konwencji** z powodu braku skutecznego środka odwoławczego przeciwko nakazowi wydalenia skarżącego.

W odniesieniu do Grecji Trybunał orzekł **naruszenie Artykułu 13 w związku z Artykułem 3** Konwencji z powodu niedociągnięć w rozpatrywaniu wniosku o azyl wniesionego przez skarżącego oraz przez ryzyko z jakim musiał zmierzyć się skarżący związane z powrotem do kraju pochodzenia bez rzetelnej analizy uzasadnienia jego wniosku oraz bez dostępu do skutecznego środka odwoławczego. W przypadku Grecji Trybunał orzekł także **naruszenie Artykułu 3** (zakaz poniżającego traktowania) Konwencji zarówno ze względu na warunki przetrzymywania skarżącego, jak i warunki jego życia w Grecji.

Zgodnie z **Artykułem 46** (moc obowiązująca i wykonanie wyroków) Konwencji, Trybunał orzekł, że **obowiązkiem Grecji** było bezzwłoczne przystąpienie do badania zasadności wniosku o azyl wniesionego przez wnioskodawcę, który spełnił wymogi europejskiej konwencji praw człowieka oraz powstrzymać się od deportacji skarżącego w oczekiwaniu na wynik tego badania.

Tarakhel przeciwko Szwajcarii

Wyrok Wielkiej Izby z dnia 4 listopada 2014 roku

Skarżący byli parą pochodzącą z Afganistanu i ich piątką dzieci. Władze szwajcarskie odrzuciły wniosek o udzielenie azylu i wydały nakaz deportacji do Włoch, gdzie skarżący zostali zarejestrowani w "systemie EURODAC"⁵ lipca 2001 roku. Skarżący twierdzili, że gdyby wrócili do Włoch "w przypadku braku zagwarantowania im opieki", byłiby oni poddawani nieludzkiemu i poniżającemu traktowaniu związanemu z istnieniem "systemowych braków" w procedurze przyjmowania osób ubiegających się o azyl we Włoszech. Twierdzili również, że władze szwajcarskie nie uwzględniły w wystarczającym stopniu ich sytuacji osobistej i nie wzięły pod uwagę ich sytuacji rodzinnej.

Trybunał stwierdził **naruszenie Artykułu 3** (zakaz nieludzkiego lub poniżającego traktowania) Konwencji w przypadku odesłania przez władze szwajcarskie skarżących z powrotem do Włoch na mocy rozporządzenia dublińskiego bez uprzedniego uzyskania od władz włoskich zapewnienia, iż rodzina będzie przetrzymywana razem, a skarżący zostaną przejęci w sposób dostosowany do wieku dzieci. Trybunał uznał, że ze względu na obecną sytuację dotyczącą systemu przyjmowania we Włoszech oraz wobec braku szczegółowych i wiarygodnych informacji dotyczących warunków panujących w miejscu docelowym, władze szwajcarskie nie posiadały wystarczających gwarancji, że w przypadku powrotu do Włoch skarżący zostaną przejęci w sposób dostosowany do wieku dzieci. Trybunał następnie uznał, że skarżący mieli do dyspozycji skuteczny środek odwoławczy w związku z ich skargą na podstawie Artykułu 3 Konwencji. W związku z tym **odrzucono ich skargę związaną z Artykułem 13** (prawo do skutecznego środka prawnego) Konwencji **w związku z Artykułem 3** uznając ją za bezzasadną.

A.M.E. przeciwko Holandii (nr 51428/10)

Decyzja w przedmiocie dopuszczalności z 13 stycznia 2015 roku

Skarżący, obywatel Somalii, poszukujący azylu, wniósł skargę na to, iż jego wydalenie do Włoch naraża go na złe warunki życia i obawiał się, że włoskie władze wydadzą go

⁵ „System Eurodac” umożliwia krajom UE identyfikację osób ubiegających się o azyl oraz osób zatrzymanych w związku z nielegalnym przekroczeniem zewnętrznej granicy Unii. Porównując odciski palców, kraje UE mogą ustalić, czy osoba ubiegająca się o azyl lub cudzoziemiec nielegalnie przebywający w kraju UE ubiegał się o azyl w innym kraju UE oraz czy osoba ubiegająca się o azyl nielegalnie wjechała na terytorium Unii.

bezpośrednio do Somalii bez odpowiedniego zbadania jego sprawy azylowej.

Trybunał uznał skargę na podstawie Artykułu 3 (zakaz niehumanitarnego lub poniżającego traktowania) Konwencji za **niedopuszczalną** (oczywiście bezzasadną). Stwierdził, że skarżący nie wykazał, iż jego przyszłe perspektywy w przypadku wydalenia do Włoch, niezależnie, czy widziana z materialnej, fizycznej, czy psychologicznej perspektywy, byłyby związane z wystarczająco realnym i nieuchronnym ryzykiem poważnym na tyle, aby mieściło się w zakresie Artykułu 3. Trybunał zauważył, że w odróżnieniu od skarżących w sprawie *Tarakhel przeciwko Szwajcarii* (patrz wyżej), którzy byli rodziną mającą sześcioro małoletnich dzieci, skarżący był sprawnym młodym człowiekiem bez osób na utrzymaniu, a obecna sytuacja we Włoszech dla osób ubiegających się o azyl nie mogła być w żaden sposób porównywana do sytuacji w Grecji w momencie wyroku *M.S.S. przeciwko Belgii i Grecji* (patrz wyżej). Struktura i ogólna sytuacja dotycząca porozumień związanych z przyjmowaniem osób we Włoszech nie mogła zatem sama w sobie stanowić przeszkody dla wszystkich wydań osób ubiegających się o azyl do tego kraju.

Kryteria dopuszczalności (Artykuł 35 Konwencji)

Sprawa w toku

Karoussiotis przeciwko Portugalii

Wyrok z 1 lutego 2011 roku

W tym przypadku pojawiła się między innymi nowa kwestia prawna dotycząca dopuszczalności: czy fakt, że „postępowanie w sprawie naruszenia przepisów” przeciwko pozwanemu Państwu zostało wcześniej wszczęte przed Komisją Europejską czyni skargę do Trybunału niedopuszczalną, ponieważ "została poddana innej międzynarodowej procedurze dochodzenia lub rozstrzygnięcia"?

W swoim wyroku Trybunał odpowiedział negatywnie i uznał skargę za **dopuszczalną**. Mimo tego **nie** stwierdził żadnego **naruszenia w zakresie merytorycznym** skargi.

Niewykorzystanie krajowych środków odwoławczych

Laurus Invest Hungary Kft oraz Continental Holding Corporation i Inni przeciwko Węgrom

Decyzja w przedmiocie dopuszczalności z dnia 8 września 2015 roku

Sprawa dotyczyła wycofania licencji firm zaangażowanych w tworzenie i prowadzenie salonów gier na Węgrzech po zmianach legislacyjnych. Przedsiębiorstwa wniosły skargę powołując się w szczególności na Artykuł 1 (ochrona własności) Protokołu nr 1 do Konwencji, na podstawie którego twierdziły, że zniesienie ich licencji stanowiło nieuzasadnioną ingerencję w ich prawa oraz brak jakichkolwiek prawnych możliwości kwestionowania tego działania doprowadziło do kolejnego naruszenia Konwencji.

Trybunał uznał skargę za **niedopuszczalną**, stwierdzając, że skarżący nie wyczerpali środków prawnych na poziomie krajowym. Sąd zauważył, że niektórzy spośród skarżących wnieśli przeciwko państwu powództwa o odszkodowanie domagając się odszkodowania za utratę działalności gospodarczej poniesionej z powodu przedmiotowego ustawodawstwa, rzekomo z naruszeniem prawa UE, które było w toku. Sąd Najwyższy w Budapeszcie dostrzegł potencjalny problem zgodnie z odpowiednimi przepisami prawa UE i zwrócił się o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE). Orzeczenie TSUE w przypadku skarżących stanowiło dla węgierskich sądów wskazówkę dotyczące kryteriów, które należy stosować w toczącej się sprawie, zgodnie z którymi uzasadnienia zarzucanych ograniczeń musiały być również interpretowane w świetle ogólnych zasad prawa UE, a w szczególności praw podstawowych zagwarantowanych w Karcie praw podstawowych UE, w tym w Artykule 17 (prawo własności). Wynika z tego, iż toczące się spory przed sądem krajowym powinny obejmować skargi skarżących na podstawie Artykułu 1 Protokołu 1. W związku z tym Trybunał uznał, że tocząca się sprawa przed sądami krajowymi zapewnia szansę powodzenia w rozpatrywaniu roszczeń skarżących co do zasadności i potencjalnego otrzymania odszkodowania. W odniesieniu do pozostałych skarżących Trybunał uznał, iż mieli oni również możliwość wniesienia podobnych powództw.

Orzeczenie wstępne

Ullens de Schooten i Rezabek przeciwko Belgii

Wyrok z 20 września 2011 roku

Sprawa dotyczyła odmowy skierowania przez belgijski Sąd Kasacyjny i Radę Stanu pytania odnośnie wykładni prawa unijnego do Trybunału Sprawiedliwości wraz z wnioskiem o wydanie orzeczenia prejudycjalnego.

Mając na względzie powody przedstawione przez wskazane sądy i uwzględniając całość postępowania, Trybunał orzekł, że **nie doszło do naruszenia** prawa skarżących do rzetelnego procesu sądowego na mocy **Artykułu 6 § 1** Konwencji.

Zobacz też: [Vergauwen i Inni przeciwko Belgii](#), decyzja w przedmiocie dopuszczalności z 10 kwietnia 2012 roku.

Ramaer i van Willigen przeciwko Holandii

Decyzja w przedmiocie dopuszczalności z 23 października 2012 roku

Sprawa dotyczyła skutków zmian w holenderskim systemie ubezpieczeń zdrowotnych wprowadzonych dnia 1 stycznia 2006 roku w odniesieniu do odbiorców holenderskich emerytur zamieszkujących w państwach członkowskich Unii Europejskiej innych niż Holandia na mocy [rozporządzenia Rady Wspólnot Europejskich \(WE\) nr 1408/71](#). Skarżący byli obywatelami Holandii zamieszkującymi w Belgii i Hiszpanii, którzy otrzymują emerytury holenderskie. Wnieśli skargę na to, że utracili uprawnienia wynikające z dawnych umów ubezpieczenia zdrowotnego oraz że ich uprawnienia zostały ograniczone do podstawowej publicznej opieki zdrowotnej w ich krajach zamieszkania. Ponadto wnieśli skargę na skutki wprowadzenia Ustawy o ubezpieczeniu zdrowotnym wynikające dla nich w porównaniu z mieszkańcami Holandii. Zarzucili oni, iż holenderski Centralny Sąd Apelacyjny, po wniesieniu wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym od Trybunału Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich, o ustalenie, czy Ustawa o ubezpieczeniu zdrowotnym jest zgodna z Traktatem ustanawiającym Wspólnotę Europejską, w szczególności z rozporządzeniem Rady Unii Europejskiej nr 1408/71, choć nie wyklucza ewentualnych różnic w traktowaniu mieszkańców Holandii a niezamieszkujących tego kraju, stwierdził jednak, że nie było nieuzasadnionej różnicy w traktowaniu rezydentów i nierezydentów w odniesieniu do nowego systemu ubezpieczeń zdrowotnych.

Trybunał uznał skargę za **niedopuszczalną**. Trybunał stwierdził, że Centralny Sąd Apelacyjny, po wyjątkowo długich i skomplikowanych postępowaniach obejmujących nawet orzeczenie w trybie prejudycjalnym Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, odniósł się do argumentów skarżących w decyzjach, które zawierały obszerne uzasadnienie dotyczące stosownego prawa Unii Europejskiej, historii sporządzania Ustawy o ubezpieczeniach zdrowotnych i historii negocjacji z ubezpieczycielami, a zatem nie były arbitralne. W konsekwencji Trybunał odrzucił skargę skarżących na podstawie Artykułu 6 (prawo do rzetelnego procesu sądowego) Konwencji jako oczywiście bezzasadną. Trybunał ponadto uznał za niedopuszczalne skargi skarżących na podstawie Artykułu 14 (zakaz dyskryminacji) Konwencji, Artykułu 1 (ochrona własności) Protokołu nr 1 do Konwencji oraz Artykułu 1 (ogólny zakaz dyskryminacji) Protokołu nr 12 do Konwencji.

Dhahbi przeciwko Włochom

Wyroki z 8 kwietnia 2014 roku

Sprawa ta dotyczyła niezdolności pracownika, imigranta pochodzenia tunezyjskiego, do uzyskania od włoskich władz publicznych zasiłków rodzinnych na mocy umowy stowarzyszeniowej między Unią Europejską a Tunezją (Układ eurośródziemnomorski). Skarżący zarzucił, że włoski Sąd Kasacyjny zignorował jego wniosek o przedłożenie pytania prejudycjalnego Trybunałowi Sprawiedliwości Unii Europejskiej. Ponadto stwierdził, że był dyskryminowany ze względu na swoją przynależność państwową w związku z przyznaniem zasiłku wypłacanego na mocy ustawy z 1998 roku.

Trybunał stwierdził, że doszło do **naruszenia Artykułu 6 § 1** (prawo do rzetelnego procesu) Konwencji, stwierdzając, że sądy włoskie nie wywiązały się z obowiązku uzasadnienia odmowy przedłożenia pytania prejudycjalnego Trybunałowi Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) w celu ustalenia, czy Układ eurośródziemnomorski zezwolił władzom na odmowę wypłaty zasiłku tunezyjskiemu pracownikowi. Trybunał powtórzył, że pod kątem Artykułu 6 Konwencji sądy krajowe, których decyzje nie były zaskarżalne na mocy prawa krajowego, musiały uzasadnić, na podstawie obowiązującego prawa i wyjątków określonych w orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, przyczyny odmowy skierowania

pytania prejudycjalnego w sprawie wykładni prawa UE. Powinny one przedstawić powody, dla których uważają, iż pytanie nie było istotne, a przepis został już objaśniony przez TSUE lub że prawidłowe stosowanie prawa unijnego było tak oczywiste, że nie pozostawiało miejsca na uzasadnione wątpliwości.

Trybunał orzekł ponadto, iż doszło do **naruszenia Artykułu 14** (zakaz dyskryminacji) **w związku z Artykułem 8** (prawo do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego) Konwencji. Zauważył, że przynależność państwowa skarżącego była jedynym kryterium zastosowanym do wykluczenia go z uprawnienia do zasiłku. Biorąc pod uwagę, że jedynie bardzo ważne czynniki mogą uzasadniać odmienne traktowanie oparte wyłącznie na przynależności państwowej i pomimo powodów budżetowych przedstawionych przez rząd włoski, ograniczenia nałożone na skarżącego były niewspółmierne.

Zobacz też: [**Schipani i Inni przeciwko Włochom**](#), wyrok z dnia 21 lipca 2015 roku.

Baydar przeciwko Holandii

Wyrok z 24 kwietnia 2018 roku⁶

Skarżący, skazany w 2011 roku za transportowanie heroiny oraz handel ludźmi, wniósł skargę na odmowę Sądu Najwyższego skierowania wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) i zarzucił, że uzasadnienie tej decyzji było niewystarczające.

Trybunał orzekł, że **nie doszło do naruszenia Artykułu 6 § 1** (prawo do rzetelnego procesu) Konwencji. Trybunał orzekł, że w ramach przyspieszonych procedur na podstawie Artykułu 6 § 1 dopuszczalne jest odwołanie kasacyjne, w którym wniosek o uznanie sprawy został uznany za niedopuszczalny lub odrzucony wraz z uzasadnieniem skróconym, gdy wynikało to z okoliczności sprawy, iż decyzja nie była arbitralna lub w inny sposób oczywiście nieuzasadniona.

Skargi oczekujące na rozpatrzenie

Repevirág Szövetkezet przeciwko Węgrom (nr 70750/14)

Skarga została zakomunikowana Rządowi Węgier w dniu 1 września 2015 roku

Niniejsza skarga dotyczy odmowy Sądu Najwyższego (*Kúria*) oraz Trybunału Konstytucyjnego Węgier skierowania sprawy do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w celu wydania orzeczenia w trybie prejudycjalnym.

Trybunał zakomunikował skargę rządowi węgierskiemu i zadał stronom pytania na podstawie Artykułu 6 § 1 (prawo do rzetelnego procesu) Konwencji.

Harisch przeciwko Niemcom (nr 50053/16)

Skarga została zakomunikowana Rządowi Niemiec w dniu 6 lutego 2017 roku

Skarga dotyczy odmowy niemieckiego Federalnego Trybunału Sprawiedliwości skierowania skargi skarżącego do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w celu wydania orzeczenia w trybie prejudycjalnym.

Trybunał zakomunikował skargę rządowi niemieckiemu i zadał stronom pytania na podstawie Artykułu 6 § 1 (prawo do rzetelnego procesu) Konwencji.

Europejski nakaz aresztowania

Pianese przeciwko Włochom i Holandii

Decyzja w przedmiocie dopuszczalności z dnia 27 września 2011 roku

Skarżący jest obywatelem włoskim, który został zatrzymany na podstawie europejskiego nakazu aresztowania i wniósł skargę na to, że został pozbawiony wolności i nie miał żadnych skutecznych środków odwoławczych w odniesieniu do jego skarg na podstawie Artykułu 5 (prawo do wolności i bezpieczeństwa) Konwencji.

Trybunał uznał skargę za **niedopuszczalną**. Odrzucił skargę jako zbyt późno wniesioną i oczywiście bezzasadną zgodnie z Artykułem 35 (kryteria dopuszczalności) Konwencji.

Pirozzi przeciwko Belgii

Wyrok z 17 kwietnia 2018 roku⁷

Sprawa dotyczyła aresztowania skarżącego przez władze belgijskie i przekazania go władzom

⁶ Wyrok ten stanie się ostateczny w okolicznościach określonych w Artykule 44 § 2 [Konwencji](#).

⁷ Wyrok ten stanie się ostateczny w okolicznościach określonych w Artykule 44 § 2 [Konwencji](#).

włoskim na podstawie europejskiego nakazu aresztowania w celu wykonania wyroku skazującego na karę 14 lat pozbawienia wolności za handel narkotykami. Skarżący twierdził, że jego aresztowanie przez władze belgijskie było bezprawne. Uznał również, że władze belgijskie przekazały go władzom włoskim, nie badając zgodności z prawem jak i zasadności europejskiego nakazu aresztowania, który opierał się na wyroku wynikającym z procesu sądowego przeprowadzonego pomimo nieobecności oskarżonego.

Trybunał orzekł, że **nie doszło do naruszenia Artykułu 5 § 1** (prawo do wolności i bezpieczeństwa) **i 6 § 1** (prawo do rzetelnego procesu) Konwencji. Trybunał uznał także, że aresztowanie skarżącego przez władze belgijskie mające na celu umieszczenie go w areszcie i przekazanie władzom włoskim zostało przeprowadzone zgodnie z procedurami prawnymi. Orzekł również, że wdrożenie przez belgijskie sądy europejskiego nakazu aresztowania przebiegło zgodnie z prawem, a domniemanie równoważnej ochrony zostało odrzucone, i nie można uznać, że przekazanie skarżącego władzom włoskim wynika z rażącej odmowy ochrony prawnej.

Skargi oczekujące na rozpatrzenie

Romeo Castaño przeciwko Belgii (nr 8351/17)

Skarga została zakomunikowana rządowi belgijskiemu w dniu 14 marca 2017 roku

Sprawa dotyczy odmowy ze strony belgijskich sądów wbrew zaleceniu Prokuratury Federalnej wdrożenia europejskiego nakazu aresztowania wydanego przez Hiszpanię w celu ścigania obywatela Hiszpanii mieszkającego w Belgii. Skarżący są spadkobiercami osoby zamordowanej przez ETA, o udział w której podejrzewa się wspomnianego obywatela hiszpańskiego.

Trybunał zakomunikował skargę rządowi Belgii i zadał stronom pytania na podstawie Artykułów 1 (obowiązek przestrzegania praw człowieka), 2 (prawo do życia - część proceduralna), 6 § 1 (prawo do rzetelnego procesu sądowego - dostęp do sądu) i 35 (kryteria dopuszczalności) Konwencji.

Poufność relacji między prawnikiem a klientem

Michaud przeciwko Francji

Wyrok z 6 grudnia 2012 roku

Sprawa dotyczyła zobowiązania francuskich prawników do zgłaszania swoich „podejrzeń” dotyczących możliwego prania pieniędzy przez swoich klientów. Skarżący stwierdził między innymi, że obowiązek ten wynikający z transpozycji dyrektyw europejskich był sprzeczny z Artykułem 8 (prawo do poszanowania życia prywatnego) Konwencji, który chroni poufność stosunków pomiędzy prawnikiem a klientem.

Trybunał orzekł, że "domniemanie równoważnej ochrony" nie miało zastosowania w niniejszej sprawie.

Trybunał uznał również, że **nie doszło do naruszenia Artykułu 8** (prawo do poszanowania życia prywatnego) Konwencji. Podkreślił także znaczenie poufności relacji między prawnikiem a klientem i prawniczej tajemnicy zawodowej. Uznał jednak, że obowiązek zgłaszania podejrzeń miał uzasadnienie, którym jest zapobieganie przestępczości i był on niezbędny do osiągnięcia celu jakim jest zwalczanie prania pieniędzy i powiązanych z tym przestępstw. W tym ostatnim punkcie uznał, że obowiązek zgłaszania podejrzeń wprowadzony we Francji nie kolidował z prawniczą tajemnicą zawodową, ponieważ prawnicy nie podlegali powyższemu wymogowi podczas obrony klienta, a ustawa wprowadziła filtr chroniący tajemnicę zawodową zapewniając w ten sposób, że prawnicy nie składają zgłoszeń bezpośrednio do władz, ale do przewodniczącego Stowarzyszenia Prawników.

Swoboda wypowiedzi i handel elektroniczny

Delfi AS przeciwko Estonii

Wyrok Wielkiej Izby z dnia 16 czerwca 2015 roku

Była to pierwsza sprawa, w której Trybunał został wezwany do rozpoznania skargi dotyczącej odpowiedzialności za komentarze napisane przez użytkowników na internetowym portalu informacyjnym. Sądy krajowe odrzuciły argument portalu, który na podstawie [Dyrektywy UE 2000/31 / EC](#) dotyczącej handlu elektronicznego twierdził, że jego rola jako dostawcy usług informacyjnych i miejsca przechowywania danych była jedynie bierna, techniczna i neutralna, stwierdzając, że portal sprawował kontrolę nad publikowaniem komentarzy.

Trybunał orzekł, że **nie doszło do naruszenia Artykułu 10** (swoboda wypowiedzi) Konwencji, stwierdzając, że sądy estońskie uznały, iż odpowiedzialność wobec skarżącej spółki jest uzasadnionym i odpowiednim ograniczeniem swobody wypowiedzi portalu. Wielka Izba powtórzyła, że do sądów krajowych należy rozstrzyganie kwestii interpretacji i stosowania prawa krajowego. W związku z tym nie rozwiązała ona problemu w świetle prawa Unii i ograniczyła się do kwestii, czy zastosowanie przez Sąd Najwyższy prawa krajowego do sytuacji skarżącej spółki było możliwe do przewidzenia.

Środowisko

O'Sullivan McCarthy Mussel Development Ltd przeciwko Irlandii

Wyrok z 7 czerwca 2018 roku⁸

Skarżąca spółka łąci niedojrzałe małże (zarodki małży), a następnie kultywuje i sprzedaje je, gdy dojrzeją. Proces ten trwa dwa lata. Sprawa dotyczyła skargi, zgodnie z którą rząd irlandzki spowodował straty finansowe w sposób zgodny z prawodawstwem Unii Europejskiej w zakresie ochrony środowiska⁹.

Trybunał orzekł, że **nie doszło do naruszenia Artykułu 1** (ochrona własności) **Protokołu nr 1** do Konwencji. Zauważył też, że ochrona środowiska i zgodność z obowiązkami pozwanego państwa wynikającymi z prawa UE były zgodne z prawem. Jako podmiot gospodarczy firma powinna była wiedzieć, że konieczność przestrzegania przepisów UE może wpłynąć na jej działalność. W związku z tym Trybunał doszedł do wniosku, że spółka nie poniosła niewspółmiernych strat z powodu działań rządu irlandzkiego oraz że Irlandia zapewniła odpowiednią równowagę między dobrem ogólnym a ochroną praw jednostki. Wobec powyższego nie doszło do naruszenia praw własności firmy. Trybunał uznał również, że **nie doszło do naruszenia Artykułu 6** (prawo do rzetelnego procesu w rozsądnym terminie) Konwencji w niniejszym przypadku.

Kontakt:

Tel.: +33 (0)3 90 21 42 08

⁸ Wyrok ten stanie się ostateczny w okolicznościach określonych w Artykule 44 § 2 [Konwencji](#).

⁹ Rząd irlandzki tymczasowo zakazał połowów zarodków małży w 2008 roku porcie, w którym spółka ta działała po orzeczeniu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, który stwierdził, że Irlandia uchybiła zobowiązaniom wynikającym z dwóch dyrektyw środowiskowych UE. W związku z tym spółka nie miała dojrzałych małży do sprzedaży w 2010 roku co spowodowało zmniejszenie zysków.